

Briselē, 26.4.2017.
COM(2017) 250 final

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

Eiropas sociālo tiesību pīlāra izveide

{SWD(2017) 200 final}

{SWD(2017) 201 final}

{SWD(2017) 206 final}

"Mums ir jāintensificē darbs pie taisnīga un patiešām visas Eiropas mēroga darbaspēka tirgus. .. Es vēlos, lai šo centienu ietvaros tiktu izveidots Eiropas sociālo tiesību pīlārs, kurā būtu ņemtas vērā Eiropas valstu sabiedrībās un darbaspēka tirgū notiekošās pārmaiņas. Un kuru var izmantot par kompasu konverģences atjaunošanai eirozonā. Šim Eiropas sociālo tiesību pīlāram būtu jāpapildina tas, ko ar kopīgiem spēkiem jau esam sasnieguši attiecībā uz strādājošo personu aizsardzību visā ES. Esmu pārliecināts, ka mēs darām pareizi, sākot ar šo iniciatīvu eirozonas ietvaros, vienlaikus dodot iespēju citām ES dalībvalstīm pievienoties, ja tās vēlas."

No Komisijas priekšsēdētāja Žana Kloda Junkera 2015. gada 9. septembra uzrunas
Eiropas Parlamentā par stāvokli Savienībā

1. Ievads

Integratīvākas un taisnīgākas Savienības celtniecība ir šā Komisijas sastāva prioritāte.¹

Pēc priekšsēdētāja Ž. K. Junkera paziņojuma par Eiropas sociālo tiesību pīlāra izveidi Komisija aktīvi sadarbojas ar visu līmeņu ieinteresētajām personām. 2016. gada martā tā iesniedza Eiropas sociālo tiesību pīlāra provizorisko redakciju un sāka plašu sabiedrisko apspriešanu, lai savāktu atsauksmes². 2017. gada janvārī apspriešanas noslēgumā tika sarīkota augsta līmeņa konference, kuras pamatā bija ieinteresēto personu veiktie pasākumi un viedokļi no visām Eiropas malām³.

Minētās sabiedriskās apspriešanas rezultātus šodien Komisija iesniedz kopā ar galīgo priekšlikumu par Eiropas sociālo tiesību pīlāra izveidi. Pīlārā noteikti vairāki galvenie principi un tiesības, kas balsta taisnīgas un labi funkcionējošas darbaspēka tirgus un labklājības sistēmas. Piecu priekšsēdētāju ziņojumā par Eiropas ekonomiskās un monetārās savienības izveides pabeigšanu⁴ uzsvērts, ka tam ir nozīme arī noturīgāku tautsaimniecības struktūru izveidē. Tādēļ šis pīlārs tiek veidots kā ceļa rādītājs iesaistījušos dalībvalstu atjauninātai konverģencei labāku darba un dzīves apstākļu veidošanā. Tas pirmām kārtām iecerēts eurozonai, bet tajā var piedalīties visas ES dalībvalstis.

Šo principu un tiesību iedzīvināšana ir kopīgs pienākums. Lielākā daļa pīlāra iedzīvināšanai vajadzīgo rīku ir pašvaldību, reģionu un valstu iestāžu un sociālo partneru un visas pilsoniskās sabiedrības rokās. Eiropas Savienība, sevišķi Eiropas Komisija, var līdzēt, izveidojot satvaru, dodot virzību un nosakot visiem vienādus noteikumus, pilnībā ievērojot katras valsts specifiskos apstākļus un iestāžu uzbūvi. Tas ir būtiski, taču ES līmeņa darbību vajadzēs atbalstīt un turpināt visos atbildības līmeņos.

---

¹ Sk. Politikas pamatnostādnes nākamajai Eiropas Komisijai "Jauns sākums Eiropai: mana programma nodarbinātībai, izaugsmei, taisnīgumam un demokrātiskām pārmaiņām", 2014. gada 15. jūlijs.

² Sk. 2016. gada 8. marta COM(2016) 127 *final*.

³ Sk. sabiedriskās apspriešanas rezultātus pievienotajā 2017. gada 26. aprīļa dokumentā SWD(2017) 206.

⁴ Sk. 2015. gada 22. jūnija piecu priekšsēdētāju ziņojumu par Eiropas ekonomiskās un monetārās savienības izveides pabeigšanu.

Eiropas sociālās dimensijas apspriešana ir daļa no plašākas diskusijas, kas sāka par 27 valstu ES nākotni. Komisijas Baltajā grāmatā par Eiropas nākotni⁵ sāka plaša mēroga apspriešana par to, kādu nākotni vēlamies sev, saviem bērniem un Eiropai. Apcere par Eiropas sociālo dimensiju⁶, kas publicēta līdztekus Eiropas sociālo tiesību pīlāra paketei, koncentrēta uz pamatīgajām pārmaiņām, kas nākamajos desmit gados skars Eiropas valstu sabiedrību un nodarbinātības sfēru, un tajā izklāstītas vairākas iespējas kolektīvi reaģēt, būvējot Eiropu, kura aizsargā, dod iespējas un aizstāv. Romas deklarācijā, ko ES vadītāji pieņēma 2017. gada 25. martā, tika izcelta sociāli atbildīgas Eiropas nozīme. Vēl cita iespēja šīs idejas attīstīt būs taisnīgas nodarbinātības un izaugsmes sociālais samits, kas risināsies 2017. gada 17. novembrī Gēteborgā.

Šis paziņojums iepazīstina ar Eiropas sociālo tiesību pīlāru un iezīmē ceļu uz tā īstenošanu. Paziņojumam pievienotas vairākas normatīvas un nenormatīvas iniciatīvas, kas attiecas uz darba un privātās dzīves līdzsvaru, informāciju darbiniekiem, sociālās aizsardzības pieejamību un darba laiku. Atbilstoši pīlāra loģikai šie priekšlikumi pēc pieņemšanas atjauninās un papildinās ES tiesību kopumu. Paša pīlāra tekstu balsta dienestu darba dokuments, kur detalizēti izskaidroti visi principi un tiesības⁷. Turklāt praktiskā progresa uzraudzībai tiek ieviests sociālo rezultātu pārskats⁸. Tas kalpos tendenču un snieguma konstatēšanai visās valstīs un dos vajadzīgo informāciju politikas norādēm Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadā. Eiropas Savienībai kopumā šis rezultātu pārskats palīdzēs arī novērtēt progresu "sociālā AAA" īstenošanā.

---

2. Eiropas sociālo tiesību pīlāra jēga

Ierosinātajā Eiropas sociālo tiesību pīlārā domāts par šāsdienas un rītdienas reālījām. Kā spītējot nesējot visas Eiropas tautsaimniecisko un sociālo apstākļu uzlabojumiem, pēdējo desmit gadu krīzes atstātās sekas joprojām sniedzas tālu, no ilgstoša bezdarba un jauniešu bezdarba līdz nabadzības briesmām daudzās Eiropas vietās. Tajā pašā laikā ikkatru dalībvalsti skar straujās pārmaiņas sabiedrībā un nodarbinātībā. Kā atgādināts apcerē par Eiropas sociālo dimensiju, problēmu nav mazāk kā iespēju. Eiropas Savienībā iemājo pašas progresīvākās labklājības nodrošināšanas sistēmas un paraugprakses un sociālu novācību bagātība, taču tai nākas stāties pretim un pielāgoties agrāk nepieredzētām sabiedrības problēmām.

Šādos apstākļos Eiropas sociālo tiesību pīlārs tiecas nodrošināt pilsoņiem jaunas, efektīvākas tiesības. Pīlārā iemiesotie 20 principi un tiesības strukturēti trijās kategorijās: vienādas iespējas un darbaspēka tirgus pieejamība, taisnīgi darba nosacījumi un sociālā aizsardzība un iekļaušana. To fokusā ir Līgumos solītās tādas augsti konkurētspējīgas sociālās tirgus ekonomikas izveide, kuras mērķis ir pilnīga nodarbinātība un sociālā izaugsme. Lai gan

---

⁵ Sk. 2017. gada 1. marta COM(2017) 2025.

⁶ Sk. 2017. gada 26. aprīļa COM(2017) 206.

⁷ Sk. 2017. gada 26. aprīļa SWD(2017) 201.

⁸ Sk. 2017. gada 26. aprīļa SWD(2017) 200.

principi un tiesības ir kopīgi, netiek uzskatīts, ka tie īstenojami ar šablonisku pieeju: pīlārā atzīta situāciju un kopīgo mērķu sasniegšanas līdzekļu daudzveidība.

Šodien iesniegtā Eiropas sociālo tiesību pīlāra priekšlikuma galīgā redakcija ir uzlabota ar sabiedriskās apspriešanas dalībnieku viedokļiem (sk. 1. teksta logu). Pēc apspriešanas vairāki 2016. gada marta provizoriskās redakcijas parametri tika pilnveidoti.

1. teksta logs. Eiropas sociālo tiesību pīlāra sabiedriskā apspriešana

2016. gadā no marta līdz decembrim Komisija rīkoja sabiedrisko apspriešanu, lai savāktu atsauksmes par pīlāra provizorisko redakciju. Tā bija arī iespēja apdomāt nodarbinātības un labklājības sistēmu nākotni, to, vai ES tiesību kopums joprojām atbilst vajadzībām, un pīlāra iespējamo lomu ekonomiskās un monetārās savienības pārvaldībā.

Apspriešanā bija iespējams par plašu jautājumu klāstu diskutēt ar pārējām ES iestādēm, valstu valdībām un parlamentiem, ekspertiem un pilsonisko sabiedrību visplašākajā nozīmē. Sociālajiem partneriem bija specifiska loma īpašās sēdēs, kur ES uzklauzīja valstu starpnozaru organizācijas un ES nozaru federācijas. Visā Eiropā notika 60 īpaši pasākumi, kuros bija vairāk nekā 2500 dalībnieku. 27 dalībvalstīs apspriešanas sakarā tika sarīkoti īpaši pasākumi. Tiešsaistes aptaujā tika saņemts vairāk nekā 16 500 atbilžu. 2017. gada 23. janvārī notika augsta līmeņa konference, kas noslēdza apspriešanos.

2017. gada 19. janvārī Eiropas Parlaments pieņēma rezolūciju par šo pīlāru⁹. Reģionu komiteja pieņēma atzinumu 2016. gada 11. oktobrī,¹⁰ Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja — 2017. gada 25. janvārī¹¹. Komisija saņēma viedokli arī no 21 valsts valdības¹², un ministri pīlāru apsprieda dažādās Padomes sēdēs.

Apspriešanā tika apzinātas četras plašas tendences, kam pīlāram būtu jāpievēršas: i) krīzes sociālās sekas, ieskaitot nabadzības un atstumtības pieaugumu, nevienlīdzību un bezdarbu, zemu izaugsmi un konkurētspēju; ii) nodarbinātības nākotne un topošais digitālais darbaspēka tirgus; iii) demogrāfiskās pārmaiņas, proti, Eiropas iedzīvotāju vidējā vecuma palielināšanās; iv) dalībvalstu ekonomiskā nevienlīdzība. Lūk, šīs rūpes lika izstrādāt šodien iesniegto Eiropas sociālo tiesību pīlāra priekšlikumu.

Visumā apspriešanā atklājās atbalsts Eiropas sociālo tiesību pīlāram — iespējai iedzīvināt sociāli atbildīgāku Eiropu. Tajā pašā laikā apstiprinājās, ka Eiropas ekonomiskās un sociālās problēmas ir savstarpēji saistītas un prasa konsekventu rīcību visos līmeņos. Konkrēti, daudzi dalībnieki norādīja uz to, ka pīlāra mērķim nav jābūt sociālās politikas saskaņošanai visā ES.

Sīkāks apspriešanas kopsavilkums dots Komisijas dienestu darba dokumentā, kas tiek publicēts reizē ar šo paziņojumu¹³.

⁹ 2016/2095 (INI).

¹⁰ CDR 2868/2016.

¹¹ SOC/542-01902-00-01-ac.

¹² Apvienotā Karaliste, Austrija, Beļģija, Čehija, Dānija, Francija, Grieķija, Igaunija, Īrija, Itālija, Latvija, Lietuva, Luksemburga, Nīderlande, Polija, Portugāle, Rumānija, Slovākija, Ungārija, Vācija un Zviedrija.

¹³ Sk. 2017. gada 26. aprīļa SWD(2017) 206.

2015. gada jūnija piecu priekšsēdētāju ziņojumā¹⁴ uzsvērts, ka šīs problēmas iegūst īpašu nozīmi sakarā ar Eiropas ekonomiskās un monetārās savienības izveides pabeigšanu. Tā nav sociāla nepieciešamība vien — tā ir arī tautsaimnieciska imperatīva. Dažādās eurozonas daļās nodarbinātība un sociālie apstākļi stipri atšķiras — daļēji krīzes dēļ, daļēji pirmskrīzes gados izveidojušās nelīdzsvarotības rezultātā. Ziņojumā arī akcentēts, ka ekonomiskās un monetārās savienības vienmērīgā funkcionēšanā būtiski ir efektīvi, noturīgi darbaspēka tirgi, kas veicina plašu nodarbinātību un spēj uzņemt triecienus, neradīdami bezdarbu. Laika gaitā tie sekmē dalībvalstu snieguma konvergenci un integratīvāku sabiedrību. Bez darbaspēka tirgiem ir svarīgi arī nodrošināt piemērotas izglītības pieejamību ikvienam pilsonim un efektīvu sociālās aizsardzības sistēmu, kura aizsargā visvairāk apdraudētos sabiedrības slāņus un kurā ietilpst arī "sociālās aizsardzības minimums". Visbeidzot, ziņojumā uzsvērts, ka jāiet soli tālāk un jāprasa valstu darbaspēka tirgu dziļāka integrācija caur ģeogrāfiskās un profesionālās mobilitātes atvieglošanu. Tam vajadzīgi taisnīgi un realizējami vienādi noteikumi publiskajām iestādēm, darba ņēmējiem un uzņēmumiem.

Tādējādi pīlārs ir pirmām kārtām domāts eurozonas valstīm, taču piemērojams visām dalībvalstīm, kuras vēlētos tajā ietilpt.

3. Pīlāra politiskais un tiesiskais raksturs

Pīlāra izveidi tiešā veidā iedvesmojuši visā Eiropā izplatītie labas prakses daudzveidīgie piemēri, un tas balstās uz ES un plašākā starptautiskā arēnā pastāvošo tiesību normu kopumu. Daudzas no šīm vērtībām jau ir iemiesotas 1957. gada Romas līgumos un iemantojušas plašāku starptautisku atzinību tādu starptautisku struktūru darbības dēļ kā ANO, Starptautiskā darba organizācija un Eiropas Padome. Pīlārs īpaši balstās uz 1961. gada 18. oktobrī Turīnā parakstīto Eiropas Sociālo hartu un 1989. gada Kopienas Hartu par darba ņēmēju sociālajām pamattiesībām, kur izklāstītas būtiskās sociālās tiesības. Tajā pašā laikā pēdējos 30 gados no jaunajiem ES līgumu noteikumiem, Eiropas Pamattiesību hartas, jauniem tiesību aktiem un Eiropas Savienības Tiesas judikatūras ir veidojies arī ES "sociālo tiesību kopums". Pavisam nesen tika pieņemti ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķi 2030. gadam, kas ir jauns darbu saraksts nabadzības izskaušanai un ilgtspējīgas attīstības tautsaimniecisko, sociālo un ekoloģisko aspektu līdzsvarotai, integrētai risināšanai.

Galīgajā redakcijā arī visnotaļ ņemti vērā plašāki politiski apsvērumi un tiesiski ierobežojumi. Dalībvalstīm un daudzās jomās arī sociālajiem partneriem ir tieša vai pat ekskluzīva kompetence tādās jomās kā darba tiesības, minimālā alga, izglītība, veselības aprūpe un sociālās aizsardzības sistēmu organizācija. Tās ir arī galvenās Eiropas sociālo tiesību pīlāra aptverto jomu finansētājas. Pīlāra noteiktie principi un tiesības būs jāīsteno Savienības un dalībvalsts līmenī, pilnīgi ievērojot katras attiecīgo kompetenci. Tas saskan arī

---

¹⁴ Sk. "Eiropas ekonomiskās un monetārās savienības izveides pabeigšana" — Žana Kloda Junkera ziņojums, sagatavots sadarbībā ar Donaldu Tusku, Jerūnu Deiselblūmu, Mario Dragi un Martinu Šulcu, 2015. gada jūnijs.

ar subsidiaritātes un proporcionālītātes principiem, kas paredz, ka ES līmeņa rīcība veicama tikai tad, kad mērķi ir labāk īstenojami Savienības līmenī, un ka rīcība nesniedzas tālāk par Līgumu mērķu sasniegšanai nepieciešamo. Šie principi nodrošina, ka lēmumu pieņemšana tiek iespējami tuvināta Savienības pilsoņiem un ES līmenī ieteiktie pasākumi balstīsies uz pierādītu pievienoto vērtību. To gaida pilsoņi, un tas ir visefektīvākais un vislietderīgākais risinājums.

Pīlārs no jauna apstiprina tiesības, ko jau dod ES un starptautisko tiesību kopums, un tās papildina, ņemot vērā jaunas reālijas. Tādējādi pīlārs neskar principus un tiesības, kas jau ietverti saistošajos Savienības tiesību noteikumos: saliekot kopā dažādās reizēs, veidos un formās noteiktas tiesības un principus, pīlārā iecerēts tos padarīt labāk pamanāmus un saprotamus un skaidrākus pilsoņiem un visu līmeņu iesaistītajiem.

Ar to pīlārs izveido satvaru iesaistījušos dalībvalstu darbības virzīšanai nākotnē. Tādēļ pīlāra izklāsts ir sniegts kā Komisijas ieteikums kopā ar iestāžu proklamācijas priekšlikumu. Komisija šo ieteikumu šodien pieņem uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 292. panta pamata. Tāpat kā tika darīts ar Pamattiesību hartu, priekšlikums to kopīgi proklamēt tiks apspriests ar Eiropas Parlamentu un Padomi.

Pīlāra īstenošana notiks atšķirīgās situācijās un mainīgā sociālekonomiskā vidē. Pīlārs iecerēts ne tikai kā atskaites sistēma, bet arī kā dinamisks instruments, kas pieļauj visu līmeņu iesaistīto personu rīcības brīvību, tām darbojoties savas kompetences ietvaros un atjauninot savus instrumentus atbilstoši situācijas specifikai. Sevišķi jāmudina eksperimentēt ar politiku un sociāliem jaunievedumiem, risinot jaunās problēmas, un no tā labums var tikt visiem. Kā norādīts tālāk, ES līmenī tiks sāktas un nostiprinātas vairākas darbības progresa saglabāšanai.

Pīlārā ietvertie principi un tiesības ir svarīgas pilsoņiem, publiskajām iestādēm un visu līmeņu sociālajiem partneriem. Pīlāra tiesiskā rakstura dēļ šie principi un tiesības nav tieši izpildāmas: tās attiecīgos līmeņos pārveidojamas mērķtiecīgā darbībā un/vai attiecīgās tiesību normās. Tas sīkāk skaidrots pīlāra priekšlikumam pievienotajā dienestu darba dokumentā¹⁵.

Daudzos gadījumos problēma nav vis tiesību atzīšana, bet drīzāk to faktiskā ieviešana. Ir gadījumi, kad pilsoņi nevar baudīt tiesības spēkā esošo aktu nezināšanas, neīstenošanas vai neizpildes dēļ. Tādēļ pīlāra turpmākajā stratēģijā būs liels uzsvars uz spēkā esošo tiesību izpildi. Tam piemērs ir darba aizsardzības tiesību kopuma nesenā izvērtēšana: tika sāka plaša apspriešana, lai varētu novērtēt spēkā esošo tiesību aktu efektivitāti, lietderību, piemērotību un saskanību un plānot stratēģiju, kas darbiniekiem nodrošinātu efektīvāku darba aizsardzību, ņemot vērā administratīvo slodzi un MVU specifiskās vajadzības¹⁶.

4. Turpmākie pasākumi ES līmenī

¹⁵ Sk. 2017. gada 26. aprīļa SWD(2017) 201. Eiropas sociālo tiesību pīlārā ietvertie principi attiecas uz Savienības pilsoņiem un trešu valstu piederīgajiem, kas tajā likumīgi uzturas.

¹⁶ Sk. 2017. gada 10. janvāra COM(2017) 12.

Ņemot vērā pirmāk izskaidrotos politiskos un tiesiskos apsvērumus, visos līmeņos pīlāra īstenošana pirmām kārtām būs valstu valdību, publisko iestāžu un sociālo partneru pienākums. Savienības piekritība rīkoties sīkāk skaidrota pievienotajā dienestu darba dokumentā¹⁷.

Tālāk šajā iedaļā uzmanība veltīta turpmākajiem pasākumiem ES līmenī.

Eiropas līmenī tiks mobilizēti visdažādākie pieejamie instrumenti: ES tiesību akti, ar uzvaru uz vajadzības gadījumā atjaunināma un papildināma spēkā esošā tiesību kopuma izpildi, sociālais dialogs ES sociālo partneru iesaistīšanai un viņu darba atbalstīšanai, politikas norādes un ieteikumi Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadā, finansiāls atbalsts no dažādiem ES fondiem. Pīlāra īstenošanu bez tam atbalstīs arī jauns sociālo rezultātu pārskats, kas ļaus progresu uzraudzīt snieguma ziņā.

Eiropas sociālo tiesību pīlāra atbalstīšana

Komisija ierosina Eiropas sociālo tiesību pīlāru svinīgi izsludināt ES iestādēm kopā. Komisija kopā ar Eiropas Parlamentu un Padomes prezidentūru veicinās apspriešanu par šodien iesniegto proklamācijas projektu. Sociālais samits, kas risināsies šā gada 17. novembrī Zviedrijā, būs labākais brīdis šā darba ievirzīšanai atbilstoši plašākai apspriešanai par Eiropas sociālo dimensiju. Līdz tam šodien pieņemtais ieteikums kalpos uzziņai, un šajā paziņojumā sniegts Komisijas turpmāko darbību satvars. Šodien pieņemtais ieteikums tiks grozīts atbilstoši ES iestāžu kopīgās proklamācijas galīgajai redakcijai.

ES tiesību aktu nepieciešamā atjaunināšana un papildināšana

Līgumos noteikto pilsoņtiesību garantēšanā būtiska arvien ir ES likumdošana. Vairākiem pīlārā iekļautiem principiem un tiesībām būs vajadzīgas jaunas likumdošanas iniciatīvas, lai tie darbotos. Komisijas rūpju lokā pastāvīgi ir ES tiesību aktu atjauninātība un atbilstība mērķiem. Tas atspoguļojas vairākās nesenās iniciatīvās, kā sociālā nodrošinājuma sistēmu koordinācija, darba ņēmēju norīkošana darbā, ES darba aizsardzības satvara pārskatīšana un Eiropas Pieejamības akts, kam jāuzlabo pieejamu ražojumu un pakalpojumu iekšējā tirgus funkcionēšana invalīdu un veco ļaužu interesēs. Pīlārs piedāvā jaunā veidā novērtēt, vai pastāvošie ES tiesību akti ir veidoti un tiek pārvaldīti tā, lai atbilstu to mērķim un spētu izturēt jaunus pārbaudījumus. Pīlāram pievienots pirmais likumdošanas iniciatīvu kopums, kas attiecas uz darba un privātās dzīves līdzsvaru, sociālās aizsardzības pieejamību un informāciju darbiniekiem. Turpinājumā, Komisijas gada darba programmas sagatavošanas un apspriešanas ietvaros, gaidāmas arī citas iniciatīvas jomās, ko aptver pīlārā iekļautie principi un tiesības.

ES tiesību aktu labāka izpilde

Papildus jaunām likumdošanas iniciatīvām Eiropas sociālo tiesību pīlārs pievēršas spēkā esošo tiesību aktu faktiskai īstenošanai. Pīlāra ieviešana dod iespēju pastiprināt spēkā esošā

---

¹⁷ Sk. 2017. gada 26. aprīļa SWD(2017) 201.

tiesību kopuma īstenošanu un izpildi, arī ar nenormatīviem pasākumiem. Pastiprinātajā īstenošanā ietilps atbalsts, kam jāpalielina informētība par tiesībām, izpildes panākšanas mehānismi vai izvērsti skaidrojoši norādījumi, ja tādi būs vajadzīgi. Divi tādu norādījumu piemēri ir nesenā Eiropas sadarbīgās ekonomikas programma¹⁸ un šodien publicētais skaidrojošais paziņojums par Darba laika direktīvu¹⁹. Pamatojoties uz sociālo partneru ieguldījumu, Komisija arī pārbaudīs, kur īstenošanā ir robi, un lems par vajadzīgajām darbībām.

Sociālā dialoga atbalstīšana ES

No pilnvaru termiņa sākuma Komisija ir atbalstījusi ES līmeņa sociālā dialoga atsākšanu, dodama jaunu impulsu sociālo partneru iesaistei ES politikā un likumdošanā un sociālā dialoga veicināšanai visos līmeņos. Kopīgais paziņojums "Jauns sākums sociālajam dialogam", ko 2016. gada jūnijā parakstīja ES sociālie partneri, Padomes prezidentūra un Komisija, apstiprināja kopīgo apņemšanos visos līmeņos uzlabot sociālā dialoga pamatnosacījumus, efektivitāti un kvalitāti. Sekmīgam sociālajam dialogam vissvarīgāka ir darba devēju un arodbiedrību divpusēja sadarbība. Pamatnolīgums par aktīvām vecumdienām un starppaaudžu pieeju, ko ES līmeņa sociālie partneri parakstīja 2017. gada martā, ir labs piemērs, kā sociālie partneri var veicināt labāku pārvaldību un efektīvākas sociālās un tautsaimniecības reformas.

Progresu uzraudzība Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadā

Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadā sociālās sfēras apsvērumi tiek integrēti un pastiprināti no šā Komisijas sastāva darba sākuma. Analīze un ieteikumi atspoguļos un veicinās pilārā iestrādātos principus, vērtējot, uzraugot un salīdzinot progresu virzībā uz to īstenošanu. Etalonu noteikšana un dalīšanās labākajā praksē notiks vairākās jomās, kā nodarbinātības aizsardzības likumdošana, bezdarbnieka pabalsti, minimālā alga, minimālie ienākumi un prasmes²⁰. Progresu uzraudzībā palīdzēs jaunais sociālo rezultātu pārskats, kur ierobežotā skaitā ietilpst pastāvošie svarīguma rādītāji, pēc kuriem vērtē nodarbinātības un sociālās sfēras tendences²¹. Rezultātu pārskatu apspriedīs ar attiecīgajām Padomes komitejām nolūkā to iestrādāt ikgadējā vienotajā nodarbinātības ziņojumā, ko katru rudeni publicē Eiropas pusgada ietvaros. Tas varētu arī tapt par atskaites punktu pasākumiem, ko veic eurozonas sociālajā dimensijā un vispārīgi Eiropā.

Secinājumi Eiropas ekonomiskās un monetārās savienības izveides pabeigšanai

Eiropas sociālo tiesību pilārs pieder pie centieniem izraisīt jaunu konverģences procesu EMS iekšienē. Tas balstās pārliecībā, ka konverģence labāka sociālekonomiska iznākuma, sociālās noturības un taisnīguma virzienā ir nepieciešamais pamats labāk integrētai un stabilai Eiropai

¹⁸ 2016. gada 2. jūnija COM(2016) 356.

¹⁹ 2017. gada 26. aprīļa C(2017) 2601.

²⁰ Kopdarbs ar Padomes komitejām konkrētajās jomās jau notiek.

²¹ Sk. 2017. gada 26. aprīļa SWD(2017) 200.

un tā ir neatliekami vajadzīga ekonomiskās un monetārās savienības ilgtspējai. Raugoties uz priekšu, eurozonas turpmākie panākumi nebūt ne mazā mērā ir atkarīgi no valstu darbaspēka tirgus un labklājības sistēmu efektivitātes un tautsaimniecības spējas strauji uztvert triecienus, tiem pielāgoties un efektīvi pārvarēt to sociālās sekas. Tie ir atkarīgi arī no valstu ekonomikas spējas uzlabot dzīves līmeni un izaugsmes potenciālu. Tas prasa kvalitatīvu vispārīgo un profesionālo izglītību un pilnvērtīgi funkcionējošus darbaspēka tirgus, kur iespējams vienmērīgi atvēlēt resursus, un arī labi izplānotas sociālās aizsardzības sistēmas, kas nodrošinātu efektīvu automatisko stabilizāciju, novērstu un mazinātu nabadzību un atbalstītu reintegrāciju darbaspēka tirgū. Atbilstoši piecu priekšsēdētāju ziņojumam daži no pīlāra iedibinātajiem principiem un tiesībām varētu palīdzēt noteikt stingrākus standartus atbilstoši EMS padziļināšanās procesam.

ES finansiālais atbalsts

ES fondi, it īpaši Eiropas Sociālais fonds, turpinās atbalstīt Eiropas sociālo tiesību pīlāra īstenošanu. Konkrēti, daudzus pīlāra principus būtiski atbalstīs 2014.–2020. gada darbības programmas Eiropas strukturālo un investīciju fondu ietvaros, kā arī citas galvenās finansēšanas programmas, kā Jaunatnes nodarbinātības iniciatīva, *Erasmus+*, Eiropas Globalizācijas pielāgošanās fonds un Eiropas atbalsta fonds vistrūcīgākajām personām. Pīlārs būs arī atskaites punkts ES finansēšanas programmu plānošanai periodam pēc 2020. gada. Ciešā sadarbībā ar dalībvalstīm un pašvaldību un reģionu valdību iestādēm Komisija nodrošinās ES finansējuma mērķtiecīgu piešķiršanu noteiktajām prioritātēm un nepieciešamo struktūru izveidi dalībvalstīs šo līdzekļu pilnvērtīgai novadīšanai vissvarīgākajām vajadzībām.

5. Noslēgums

Eiropas sociālo tiesību pīlāra apspriešana ir iznesusi dienasgaismā virkni sociālu un tautsaimniecisku problēmu, ar ko sastopas Eiropa un sevišķi eurozona, taču ir arī apstiprinājusi problēmu kopīgās iezīmes un kopīgo vajadzību kopīgi un neatliekami rīkoties, lai Eiropa no jauna nostātos uz integratīvākas ekonomiskās izaugsmes un plašākas sociālās kohēzijas ceļa. Šie pasākumi ietilpst plašākā politiskās un tautsaimnieciskās rīcības programmā, kas sāka Eiropas līmenī, reaģējot uz pēdējo desmit gadu krīzi un to pārvarot.

Eiropas sociālo tiesību pīlārs izvirza konkrētus principus un tiesības, kas konkretizējami ES un valsts līmenī. Tas pirmajā vietā noliek pilsoni un izklāsta, kā kopīgiem spēkiem panākt vienādas iespējas un darbaspēka tirgus pieejamību, taisnīgus darba apstākļus un sociālo aizsardzību un iekļaušanu. Šiem principiem un tiesībām ir būtiska nozīme arī plašākās diskusijās par 27 valstu ES nākotni.

Dalībvalstis, to publiskās iestādes, visu līmeņu sociālie partneri un ES iestādes kopīgi atbild par darbu pārticīgākas un taisnīgas Eiropas labā, un te tautsaimnieciskā un sociālā sfēra cieši savijas. Pīlārā iezīmētas nākotnes darbības un virkne ES iniciatīvu, kas šodien tiek ierosinātas šās paketes ietvaros. Komisija turpinās cieši sadarboties ar Eiropas Parlamentu un Padomi, lai

atvieglinātu pīlāra proklamēšanu, un ar ieinteresētajām personām, kam būs jāveic turpmākie pasākumi visos līmeņos.